

Efter befrielsen

Den 8. maj 1945 – tre dage efter befrielsen – blev antallet af tyske flygtninge i Danmark opgjort til ca. 240.000. Heri havde man ikke medregnet de omkring 30.000 flygtninge, der stadig var ombord på flygtningeskibe i Københavns havn, og som efter befrielsen sejlede tilbage til Tyskland. Ca. 1/3 af flygtningene var børn under 15 år.

Efter befrielsen blev flygtningene holdt under streng bevogtning. De måtte ikke forlade indkvarteringsstederne uden særlig tilladelse. Mad og andet nødvendigt måtte flygtningene kun få fra staten. Det var strengt forbudt for flygtningene at have kontakt med danskerne. Myndighederne satsede på, at det ikke varede længe, før flygtningene kunne sendes tilbage til Tyskland.

Straks efter befrielsen blev madrationerne til flygtningene sat ned til ca. 1.800 kalorier pr. dag. Efter nogle uger blev den dog sat op til ca. 2.000 kalorier til voksne og noget mindre til børn. Men maden var kedelig og ensformig og levede ikke op til en standard som sundhedsstyrelsen ville godkende, idet der manglede kød, vitaminer og fedtstoffer. Maden bestod hovedsageligt af rugbrød og kartofler. Kostreglementet giver eksempler på, hvad der blev serveret: Retter med kål, gule ærter, kartoffelsuppe og forskellige typer af vællinger.

Efter krigens afslutning blev de uhyrlige forhold, mishandlinger og massedrab i de tyske koncentrations- og udryddelseslejre almindelig kendt. Det var med til at opretholde og forstærke befolkningens generelle negative holdning til alt, hvad der var tysk – herunder de tyske flygtninge.

Trigger – i gang med emnet

Information om de tyske flygtninge

Den 24. juni 1945 bragte *Berlingske Tidende* et indlæg, hvor 60 præster opfordrede til større medlidenhed med de tyske flygtninge (Kilde 8 er et uddrag). Dagen efter bragte *Information* en leder, der gik imod præsternes synspunkt. I lederen stod der bl.a. "Vi foragter tyskerne, som vi foragtede dem i kampens tid, nu er de ynkelige og krybende. Vi ønsker dem hårdt behandlet, fordi vi ved, at de kun kan handle, når de kommanderes."

Informations leder er gengivet i Immigrantmuseets materiale *De tyske flygtninge 1945-1949* side 15 og kan downloades fra [PowerPoint-præsentation \(immigrantmuseet.dk\)](#).

I grupper læser eleverne lederen.

Eleverne analyserer lederens synspunkter og argumenter, og drøfter om de ud fra situationen i samtiden kan forstå synspunkterne og argumenterne.

Spørgsmål til kilderne

Kilde 1: Flygtningene må blive

- Hvordan tolker du Dewings svar?

- Undersøg hvordan situationen var lige efter krigen. Hvem havde fx kontrollen med Østpreussen, hvor de fleste flygtninge om fra.

Kilde 2: Døde børn

- Hvordan vil du forklare, at så mange flygtninge var døde?
- Hvad viser kilden om flygtningenes situation i de sidste uger af besættelsen?

Kilde 3: Forsøg på orden

- Hvorfor lod man mon ikke politiet bevogte indkvarteringsstederne?
- Hvad kan være grunden til, at flygtningene ikke måtte forlade indkvarteringsstederne?

Kilde 4: Rene pesthuler!

- Hvordan forklarer kilden forholdene på indkvarteringsstederne?
- Hvordan beskrives de tyske flygtninge?
- Hvad kan være forklaringen på at de fleste af avisens læsere mente, at beskrivelsen passede?

Kilde 5: De skulle skamme Dem!

- Hvad fortæller kilden om danskernes opførsel over for flygtningene?
- Mon det var alle, nogle få eller de fleste danskere, der opførte sig på denne måde?
- Hvordan vil du forklare, at Rosemaries mor siger noget på sønderjysk?

Kilde 6: Sultekost?

- Se kilde a. Hvorfor mon avisen nævner, "at de 2.000 kalorier ligger væsentligt højere end de rationer, befolkningen i Tyskland får"?
- Se kilde b. Overvej om der er sandsynligt, at nogen kan have puttet fx døde mus og barberblade i flygtningenes mad.

Kilde 7: Razzia

- Se kilde a. Hvor troværdig mener du, at avisens oplysninger er? Begrund.
- Hvis avisens oplysninger er sande. Hvordan kunne flygtningene og de sårede mon have så mange penge og varer?
- Hvad er avisens syn på razziaerne?
- Se kilde b. Hvordan vil du forklare, at flygtningenes tilstand?
- Se kilde c. Drøft troværdigheden af ophavsmandens (Charlotte sch.) oplysninger om modstandsfolkenes tyverier.

Kilde 8: Skal der vises menneskelighed?

- Se kilde a. Hvordan karakteriserer kilden de tyske flygtninge og deres situation?
- Se kilde b. Hvordan søger kilden at retfærdiggøre behandlingen af de tyske flygtninge?
- Drøft med din sidekammerat hvordan samtidens læsere kunne have diskuteret de to synspunkter.